

PROGRAM STUDIÓW PODYPLOMOWYCH

Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną obowiązuje od roku akademickiego: 2021/2022

Część I. Informacje ogólne

1. Nazwa jednostki prowadzącej kształcenie: WYDZIAŁ NAUK O EDUKACJI
2. Ogólne cele kształcenia:
  - zdobycie szczegółowej wiedzy dotyczącej metodyki kształcenia i wychowania osób z niepełnosprawnością intelektualną, diagnozowania oraz aktywizacji społeczno-zawodowej, jak również wsparcia osób z niepełnosprawnością intelektualną i ich rodzin;
  - zdobycie praktycznych umiejętności projektowania i prowadzenia zajęć edukacyjno-rehabilitacyjnych, diagnozowania oraz wspomagania rozwoju osób z niepełnosprawnością intelektualną z uwzględnieniem stopnia niepełnosprawności;
  - rozwijanie kompetencji osobistych potrzebnych do pracy z uczniem z niepełnosprawnością intelektualną, uwrażliwienie na konieczność zindywidualizowanego podejścia do ucznia, uwzględniającego jego potrzeby i możliwości.
3. Umieszczenie studiów w dyscyplinie Pedagogika.
4. Wskazanie, w jaki sposób w procesie definiowania efektów uczenia się uwzględniono zapotrzebowanie otoczenia społeczno-gospodarczego: Powołano Radę Programową, w skład której wchodzi: pracownicy naukowo-dydaktyczni Wydziału Nauk o Edukacji, studenci, praktycy pracujący z osobami z niepełnosprawnością intelektualną oraz pracodawcy.
5. Liczba semestrów: 3
6. Łączna liczba punktów ECTS umożliwiająca ukończenie studiów podyplomowych:
  - Wariant dla uczestników studiów podyplomowych z przygotowaniem z zakresu pedagogiki specjalnej: 52 pkt. ECTS
  - Wariant dla uczestników studiów podyplomowych bez przygotowania z zakresu pedagogiki specjalnej: 60 pkt. ECTS
7. Łączna liczba godzin zajęć na studiach podyplomowych:
  - Wariant dla uczestników studiów podyplomowych z przygotowaniem z zakresu pedagogiki specjalnej: 602 godz.
  - Wariant dla uczestników studiów podyplomowych bez przygotowania z zakresu pedagogiki specjalnej: 662 godz.
8. Wymagania wstępne (*oczekiwane kompetencje kandydata*):

Studia adresowane są do absolwentów studiów wyższych (pierwszego, drugiego stopnia, jednolitych studiów magisterskich) posiadających przygotowanie pedagogiczne oraz kwalifikacje z pedagogiki specjalnej, którzy chcą uzyskać dodatkowe przygotowanie w zakresie edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Studia są przewidziane również dla osób, które posiadają kwalifikacje do nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć oraz przygotowanie pedagogiczne, ale nie posiadają przygotowania w zakresie pedagogiki specjalnej, co wiąże się z realizacją dodatkowych 60 godzin zajęć dydaktycznych i odbyciem 60 godzin praktyki zawodowej.
9. Kwalifikacje nadawane po ukończeniu studiów podyplomowych na poziomie: 7
10. Zaopiniowano na radzie wydziału w dniu: 20.05.2021r.

Część II. Efekty uczenia się

Symbol opisu charakterystyk drugiego stopnia PRK	Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się
Wiedza, absolwent zna i rozumie:		
P7S_WG	SP7_WG1	wiedzę dotyczącą rozwoju dziecka w aspekcie biologicznym, psychologicznym i społecznym oraz wiedzę na temat biopsychospołecznych podstaw kształcenia i wychowania, rozumie istotę dysfunkcji, dysharmonii, a także normy i patologii
	SP7_WG2	wiedzę szczegółową dotyczącą specyfiki funkcjonowania psychofizycznego osób z poszczególnymi stopniami niepełnosprawności intelektualnej oraz uwarunkowań prawnych, psychologicznych, medycznych oraz społecznych ich funkcjonowania
	SP7_WG3	wiedzę o metodyce kształcenia i wychowania osób z różnym stopniem niepełnosprawności intelektualnej
P7S_WK	SP7_WK1	jak przebiega proces diagnozy, rehabilitacji i terapii osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz zna uwarunkowania tych procesów
	SP7_WK2	wiedzę dotyczącą organizacji i funkcjonowania instytucji edukacyjnych, wychowawczych i terapeutycznych, zna aktualne przepisy prawne dotyczące organizacji, opieki i kształcenia osób z niepełnosprawnością intelektualną
Umiejętności, absolwent potrafi:		
P7S_UW	SP7_UW1	obserwować, diagnozować i racjonalnie oceniać złożone sytuacje pedagogiczne uczniów
	SP7_UW2	generować rozwiązania problemów, jak również przewidywać skutki planowanych działań
P7S_UK	SP7_UK1	komunikować się, posługiwać się alternatywnymi sposobami porozumiewania się
	SP7_UK2	współpracować ze środowiskiem rodzinnym oraz pracować w zespołach interdyscyplinarnych
P7S_UO	SP7_UO1	planować, projektować i organizować warsztat pracy edukacyjno-wychowawczo-terapeutycznej, potrafi zastosować odpowiednie metody, formy i środki w zależności od stopnia niepełnosprawności intelektualnej uczniów
P7S_UU	SP7_UU1	samodzielnie planować i realizować własne uczenie się
Kompetencje społeczne, absolwent jest gotów do:		
P7S_KK	SP7_KK1	profesjonalnej analizy sytuacji dziecka z niepełnosprawnością intelektualną i jego rodziny z wykorzystaniem nabytej wiedzy
P7S_KO	SP7_KO1	odpowiedzialnego przygotowania się do swojej pracy, projektowania i wykonywania działań terapeutycznych związanych z tworzeniem warunków do aktywności edukacyjno-wychowawczo-terapeutycznej
P7S_KR	SP7_KR1	przestrzegania zasad etyki zawodowej, ma przekonanie o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań dydaktyczno – wychowawczych oraz terapeutycznych

Objaśnienia oznaczeń:

P6, P7, P8 – poziom PRK

S – charakterystyka typowa dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego

W – wiedza	G – głębia i zakres
	K - kontekst
U – umiejętności	W – wykorzystanie wiedzy
	K – komunikowanie się
	O – organizacja pracy
	U – uczenie się
K – kompetencje społeczne	K – krytyczna ocena
	O - odpowiedzialność
	R – rola zawodowa

Część III. Opis procesu prowadzącego do uzyskania efektów uczenia się

Treści programowe zajęć lub grup zajęć

MODUŁ PRZYGOTOWANIE KIERUNKOWE

1. Dydaktyka specjalna

SP7_WG1, SP7_WG3, SP7_WK2, SP7_UW2, SP7_UO1, SP7_KO1

Dydaktyka specjalna jako nauka teoretyczna i empiryczna; systematyka dydaktyki specjalnej; dydaktyka specjalna w kontekście porównawczym i interdyscyplinarnym; koncepcje i systemy dydaktyczne kształcenia specjalnego; zasady, metody, formy organizacyjne w kształceniu specjalnym; swoistość procesu kształcenia specjalnego, jego uwarunkowania; prawne regulacje procesu kształcenia specjalnego; ewaluacja i efektywność w kształceniu specjalnym; miejsce i rola dydaktyki specjalnej w szkolnictwie ogólnodostępnym; model kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; wzorce edukacyjne w odniesieniu do osób ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi; konwencjonalne i niekonwencjonalne metody nauczania i ich adaptacja do zróżnicowanych potrzeb uczniów; pedagog specjalny w kształceniu uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; rozwiązania dydaktyczne w specjalnym oddziaływaniu dydaktycznym.

2. Diagnostyka w pedagogice specjalnej

SP7_WG1, SP7_WK1, SP7_UW1, SP7_UK2, SP7_KK1, SP7_KR1

Diagnoza wielospecjalistyczna (zakres), skład i zasady współpracy zespołu diagnostycznego; podstawy prawne diagnozy, cele, założenia, obszary i cechy diagnozy; procedury badań diagnostycznych w pedagogice specjalnej – analizy jakościowe i ilościowe; przydatność metod diagnostycznych w ocenie specyfiki zaburzeń w rozwoju; wybrane metody, techniki i narzędzia oceny funkcjonowania edukacyjnego, fizycznego, psychicznego i społecznego uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz czynników środowiskowych wpływających na to funkcjonowanie; analiza dokumentów i prac ucznia pod kątem określenia jego możliwości i specjalnych potrzeb edukacyjnych oraz środowiskowych uwarunkowań jego funkcjonowania; diagnoza wybranych problemów funkcjonowania dziecka i rodziny; interpretacja wyników diagnozy pedagogicznej; konstruowanie prostych narzędzi do diagnozy pedagogicznej; ewaluacja procesu edukacyjno-terapeutycznego dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; współpraca z nauczycielami, specjalistami, opiekunami i uczniami w procesie diagnozy, normy moralne i etyczne diagnostyki w pedagogice specjalnej.

3. Bezpieczeństwo i higiena pracy

SP7_WG1, SP7_UW2, SP7_KO1

Akty prawne dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy; obowiązki pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy; prawa i obowiązki pracownika w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy; elementy ergonomii, fizjologii i higieny pracy; zagrożenia i profilaktyka w środowisku pracy; ocena ryzyka zawodowego - sposób na bezpieczne miejsce pracy; podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy.

MODUŁ PRZYGOTOWANIE MERYTORYCZNE

4. Współczesne tendencje w pedagogice specjalnej

SP7_WG1, SP7_WK2, SP7_UW1, SP7_KK1

Od biologizmu do humanizmu - paradygmatyczne zmiany we współczesnej pedagogice specjalnej; wielowymiarowość i interdyscyplinarność zjawiska niepełnosprawności; krytyczne studia nad niepełnosprawnością; podmiotowość i autonomia osób z niepełnosprawnością; paradygmat normalizacyjny – tworzenie społecznej i edukacyjnej przestrzeni integracyjnej i włączającej; osoby z niepełnosprawnością w przestrzeni społecznej – możliwości i ograniczenia, wyrównywanie szans; wybrane aspekty dotyczące funkcjonowania osób z niepełnosprawnością w różnych sferach życia: rodzina, praca zawodowa, czas wolny (partycypacja w kulturze, aktywność sportowa); założenia – rzeczywistość – propozycje zmian; implikacje dla praktyki pedagogicznej.

5. Psychologiczne aspekty edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną

SP7_WG2, SP7_WK1, SP7_UW1, SP7_KK1

Kryteria definiowania niepełnosprawności intelektualnej w psychologii klinicznej; geneza niepełnosprawności intelektualnej; podstawy diagnostyki; psychologiczne podstawy terapii osób z niepełnosprawnością intelektualną; wybrane metody, techniki i programy rehabilitacji psychologicznej; praktyczne zastosowanie psychologii rozwojowej, wychowawczej i klinicznej.

6. Medyczne aspekty edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną

SP7_WG2, SP7_WK1, SP7_UW1, SP7_KR1

Etiologia niepełnosprawności intelektualnej; obrazy kliniczne jednostek chorobowych, w tym genowych i chromosomowych, związanych z niepełnosprawnością intelektualną; współczesne teorie interwencji i rehabilitacji medycznej oraz medyczne aspekty niepełnosprawności sprzężonej.

7. Prawne aspekty funkcjonowania osób z niepełnosprawnością intelektualną

SP7_WG2, SP7_WK2, SP7_UW2, SP7_KK1

Zasady orzekania o niepełnosprawności, zagadnienie ubezwłasnowolnienia, przesłanki i skutki ubezwłasnowolnienia całkowitego; rola ulg i udogodnień; regulacje w zakresie organizacji edukacji i wsparcia społecznego tych osób; odpowiedzialność karna sprawcy przestępstwa z niepełnosprawnością intelektualną; rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych intelektualnie; pomoc osobom niepełnosprawnym intelektualnie na podstawie Ustawy o pomocy społecznej.

8. Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka z niepełnosprawnością intelektualną

SP7_WG1, SP7_WK1, SP7_UW1, SP7_UK2, SP7_UO1, SP7_KO1

Idea wczesnej interwencji i wspomagania rozwoju małego dziecka; model wczesnego wspomagania rozwoju dziecka; etapy planowania procesu wspomagania rozwoju dziecka; wspomaganie rozwoju dziecka w wieku niemowlęcym i poniemowlęcym: zasady, szanse i trudności; współpraca z rodzicami w procesie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka; wczesna interwencja terapeutyczna – stymulacja rozwoju dziecka od noworodka do 6 roku życia w następujących obszarach: rozwój sprawności

motorycznej i manualnej, rozwój spostrzegania wzrokowego, rozwój percepcji słuchowej, rozwój mowy, etapy rozwoju zabawy, rozwój zachowań społecznych i emocji, kształtowanie się dominacji stronnej; metody diagnozowania i sposoby ich wykorzystania w praktyce; konstruowanie programów wspierania rozwoju dziecka, podstawy prawne wczesnego wspomaganie rozwoju.

9. Diagnoza specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów

SP7_WG1, SP7_WK1, SP7_UW1, SP7_UK2, SP7_UO1, SP7_KK1

Pojęcie i proces diagnozowania specjalnych potrzeb edukacyjnych; założenia różnicowej i funkcjonalnej diagnozy; kryteria diagnostyczne (ICD, DSM, ICF); wybrane metody i narzędzia diagnozy potrzeb edukacyjnych; funkcjonalna charakterystyka dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; diagnoza edukacyjnych potrzeb dziecka oraz diagnoza relacji społecznych w grupie rówieśniczej; diagnoza mocnych stron dziecka oraz określanie obszarów i wskazań terapeutycznych dla dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; projektowanie procesu ewaluacji indywidualnych programów edukacyjnych.

10. Rozwijanie kompetencji językowych i komunikacyjnych osób z niepełnosprawnością intelektualną

SP7_WG1, SP7_WK1, SP7_UW1, SP7_UK1, SP7_UO1, SP7_KO1

Niepełnosprawność intelektualna a rozwój mowy i komunikacji; zaburzenia komunikacji językowej w grupie osób z niepełnosprawnością intelektualną – rodzaje, istota, objawy i mechanizmy powstawania, postępowanie logopedyczne; konsekwencje zaburzeń mowy i komunikacji dla psychospołecznego rozwoju dzieci z niepełnosprawnością intelektualną, strategie wsparcia społecznego i edukacyjnego; wykrywanie nieprawidłowości w rozwoju mowy - sposoby badania różnych aspektów sprawności językowej i komunikacyjnej, narzędzia i pomoce logopedyczne; rozwijanie różnych aspektów mowy i komunikacji dzieci (rozwój słownikowy, gramatyczny, rozumienie mowy, komunikowanie się za pomocą środków werbalnych i pozawerbalnych); wady wymowy – istota, rodzaje, przyczyny powstawania, profilaktyka i utrwalanie prawidłowej wymowy na poszczególnych etapach terapii logopedycznej; wczesna interwencja i stymulacja rozwoju mowy i komunikacji dzieci z niepełnosprawnością intelektualną.

11. Komunikacja alternatywna i wspomagająca

SP7_WG1, SP7_UW1, SP7_UK1, SP7_UK2, SP7_UO1, SP7_KO1

Znaczenie komunikacji dla psychospołecznego funkcjonowania człowieka; zaburzenia komunikacji, rodzaje metod stosowanych w komunikacji alternatywnej i wspomaganej; wykorzystanie nowych technologii w komunikacji alternatywnej i wspomaganej; systemy stosowane w ramach komunikacji alternatywnej i wspomagającej.

12. Wybrane aspekty arteterapii w pracy z dzieckiem z niepełnosprawnością intelektualną

SP7_WG2, SP7_WK1, SP7_UW1, SP7_UO1, SP7_KO1

Rodzaje arteterapii, metody arteterapii, umiejętność wykorzystania różnych technik artystycznych tj. muzyki, literatury, teatru, sztuk plastycznych w procesie terapeutycznym w pracy z osobami z niepełnosprawnością intelektualną w różnym wieku; walory terapeutyczne mające pozytywny wpływ na jakość życia osób z niepełnosprawnością; diagnozowanie i projektowanie oddziaływań psychokorekcyjnych przez twórcze działanie; wymiar osobisty, kulturowy i społeczny twórczości artystycznej osób z niepełnosprawnością intelektualną.

13. Wsparcie rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym

SP7_WG2, SP7_WK2, SP7_UW2, SP7_UK2, SP7_KK1

Sytuacja rodziny dziecka z niepełnosprawnością; koncepcje adaptacji rodziny w kontekście niepełnosprawności; utrudnienia życiowe; wsparcie społeczne, założenia i metody wspierania rodziny tego dziecka w całym cyklu jego życia; zagadnienia relacji rodziny i specjalistów; oczekiwania rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym; interwencja kryzysowa.

14. Wybrane metody terapii zachowań trudnych

SP7_WG1, SP7_WG3, SP7_UW1, SP7_UW2, SP7_KO1

Rodzaje zachowań trudnych u uczniów z niepełnosprawnością intelektualną; teoria psychologii behawioralnej oraz stosowana analiza zachowań; kluczowe umiejętności w rozwoju dziecka; cele i zasady prowadzenia terapii; motywacja a system wzmoceń; metody rozwiązywania zachowań trudnych u osób z niepełnosprawnością intelektualną; schemat ABC zachowań, strategie zachowawcze i prewencyjne w przypadku wystąpienia zachowania trudnego.

15. Warsztaty umiejętności wychowawczych w pracy z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością intelektualną

SP7_WG1, SP7_WK1, SP7_UW1, SP7_UK1, SP7_UO1, SP7_KK1

Metody rozwijania umiejętności wychowawczych dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną; kształtowanie umiejętności interpersonalnych i społecznych uczniów z niepełnosprawnością intelektualną; strategie i style pracy wychowawczej; zasady dobrej komunikacji; wspieranie dziecka w radzeniu sobie z własnymi emocjami; diagnozowanie poziomu kompetencji wychowawczych, poznanie dziecka a praca wychowawcza; problemy wychowawcze – analiza i sposoby rozwiązywania; współpraca w relacjach nauczyciel – uczeń – rodzic.

16. Metodyka kształcenia w grupie zróżnicowanej

SP7_WG1, SP7_WG3, SP7_UW1, SP7_UO1, SP7_UU1, SP7_KR1

Specyfika pracy w grupie zróżnicowanej, zasady projektowania przestrzeni klasy szkolnej; style poznawcze i strategie uczenia się; pojęcie i zasady uniwersalnego projektowania zajęć; rola nowych technologii w kształceniu dzieci; adaptacja metod kształcenia do zróżnicowanych potrzeb uczniów, metody aktywizujące, metoda projektów, praca badawcza dziecka, alternatywne sposoby uczenia się i elastycznego nauczania; formy organizacyjne pracy na lekcji (praca zbiorowa, grupowa, indywidualna, tutoring uczniowski w klasach włączających); podmiotowość ucznia i indywidualizacja pracy z uczniem; współpraca nauczycieli i specjalistów oraz ich konsekwencje dla organizacji zajęć edukacyjnych; ocenianie wspierające uczenie się. projektowanie zajęć dla zróżnicowanych grup uczniów; dobieranie i adaptacja środków dydaktycznych do potrzeb uczniów zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania.

17. System opieki i wsparcia dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną

SP7_WK1, SP7_WK2, SP7_UW1, SP7_UW2, SP7_KK1

Instytucjonalne i pozainstytucjonalne formy opieki i wsparcia osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną, instytucje opiekuńcze i alternatywne formy życia w Polsce i innych państwach (domy pomocy społecznej, mieszkalnictwo chronione, asysta osobista); przykładowe programy realizowane w Polsce i innych państwach ukierunkowane na realizację potrzeb osób dorosłych z niepełnosprawnościami; indywidualne i społeczne znaczenie normalizacji i społecznego uczestnictwa życia dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną; zagrożenia procesu normalizacji z perspektywy osoby z niepełnosprawnością; rola rodziny w realizacji specjalnych potrzeb wynikających z niepełnosprawności; potrzeby rodzin generacyjnych dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną; uwarunkowania i znaczenie procesu planowania opieki w rodzinach generacyjnych;

zadania realizowane przez główne stowarzyszenia i organizacje działające na rzecz osób z niepełnosprawnością intelektualną.

18. Wybrane aspekty funkcjonowania dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną

SP7_WG2, SP7_WK2, SP7_UW1, SP7_UW2, SP7_KK1

Potrzeby człowieka dorosłego z niepełnosprawnością intelektualną w zakresie opieki, pielęgnacji i wsparcia; potrzeby zdrowotne osób z niepełnosprawnością intelektualną, w tym potrzeby psychoseksualne; możliwości i ograniczenia w realizacji autonomii; aktywność zawodowa osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną, doradztwo zawodowe, system przygotowania do pracy osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną, formy zatrudnienia tych osób (zatrudnienie wspierane, chronione i socjalne), prawno-organizacyjne, środowiskowe i osobowe uwarunkowania aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnością intelektualną, zakres, specyfika i dynamika zatrudniania osób z niepełnosprawnościami w Polsce i innych państwach, zagadnienie przeciwdziałania dyskryminacji osób z niepełnosprawnością w sferze zatrudnienia; aktywność kulturalna i sportowa osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną: ich osiągnięcia w zakresie kultury, sztuki i sportu, rehabilitacyjne znaczenie udziału w kulturze, sztuce i sporcie, bariery w dostępie do udziału w kulturze, sztuce i sporcie.

MODUŁ PRZYGOTOWANIE DYDAKTYCZNO-MERYTORYCZNE

19. Metodyka kształcenia i wychowania uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną

SP7_WG1, SP7_WG3, SP7_UW1, SP7_UO1, SP7_KR1

Podstawy prawne edukacji uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną; organizacja i specyfika kształcenia uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim na różnych etapach edukacyjnych; adaptacja treści nauczania i ich realizacja w stosunku do dziecka z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim; specjalistyczne rozwiązania, ze szczególnym uwzględnieniem nauki czytania i pisania oraz edukacji matematycznej; metoda ośrodków pracy jako propozycja pracy z uczniami z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim na I etapie edukacyjnym; paradygmat konstruktywistyczny; zadania nauczyciela – wychowawcy na różnych etapach edukacyjnych; zasady i reguły pracy dydaktyczno-wychowawczej; cele, treści kształcenia, środki dydaktyczne, metody kształcenia, formy organizacji zajęć, zajęcia pozalekcyjne, współpraca z rodzicami uczniów i specjalistami; kontrola i ocena wiadomości i umiejętności uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną.

20. Metodyka kształcenia i wychowania uczniów z umiarkowaną i znaczną niepełnosprawnością intelektualną

SP7_WG1, SP7_WG3, SP7_UW1, SP7_UO1, SP7_KO1

Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym w szkołach podstawowych, podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy; charakterystyka procesu uczenia się osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym, rola wzmocnień pozytywnych i negatywnych, zasady organizacji procesu uczenia się; wielospecjalistyczna ocena poziomu funkcjonowania ucznia; specjalistyczne metody rozwijania kompetencji osobistych i społecznych; zasady organizowania przestrzeni szkolnej oraz optymalnego stanowiska pracy; rola współpracy z rodziną, nauczycielami i specjalistami.

21. Metodyka pracy rewalidacyjno-wychowawczej osób ze sprzężoną i głęboką niepełnosprawnością intelektualną

SP7_WG1, SP7_WG3, SP7_UW1, SP7_UO1, SP7_KR1

Metody pracy z osobami z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim; planowanie i zasady pracy terapeutycznej z dzieckiem z wieloraką niepełnosprawnością; organizacja i metodyka zajęć rewalidacyjno-wychowawczych; diagnoza funkcjonalna; konstruowanie indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych; współpraca ze środowiskiem rodzinnym lub personelem opiekuńczym placówek pobytu stałego.

22. Konstruowanie indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych

SP7_WG1, SP7_WK1, SP7_UW1, SP7_UK2, SP7_UO1, SP7_KO1

Analiza orzeczeń Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego; diagnoza specjalnych potrzeb edukacyjnych ucznia z niepełnosprawnością intelektualną, jego mocnych i słabych stron; podstawy prawne dotyczące IPET; konstrukcja IPET, zakres wymagań; opis i analiza indywidualnego przypadku ucznia z niepełnosprawnością intelektualną. konstruowanie IPET na podstawie wielospecjalistycznej diagnozy funkcjonowania ucznia z niepełnosprawnością intelektualną; zasady dostosowania wymagań do indywidualnych możliwości psychofizycznych dziecka; ewaluacja programów.

23. Metodyka pracy wychowawczej w internacie

SP7_WG2, SP7_WG3, SP7_UW1, SP7_UO1, SP7_KR1

Podstawy prawne funkcjonowania internatów; zasady funkcjonowania placówki; istota i funkcje internatu; zadania internatu; metody poznania podopiecznych; metody pracy opiekuńczo-wychowawczej w internacie.

24. Rewalidacja indywidualna uczniów z niepełnosprawnością intelektualną

SP7_WG1, SP7_WK1, SP7_UW1, SP7_UK1, SP7_UO1, SP7_KO1

Rewalidacja indywidualna w świetle prawa oświatowego; cele i zasady organizacji zajęć rewalidacji indywidualnej; rodzaje zajęć rewalidacji indywidualnej; główne kierunki działań rewalidacyjnych; program rewalidacji indywidualnej; konstruowanie scenariuszy zajęć rewalidacyjnych.

25. Metody edukacyjno-terapeutyczne w pracy z osobami z niepełnosprawnością intelektualną

SP7_WG3, SP7_UW1, SP7_UO1, SP7_KO1

Istota, cele i główne założenia oraz aspekt praktyczny wybranych metod stosowanych w pracy edukacyjno-terapeutycznej z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością intelektualną (Metoda Integracji Sensorycznej, Metoda Ruchu Rozwijającego W. Sherborne, Metoda Kinezylogii Edukacyjnej wg P. Dennisona, Metoda Glena Domana, Metoda Dobrego Startu M. Bogdanowicz, „Poranny krąg” – stymulacja polisensoryczna J. Kielina).

MODUŁ DYPLMOWY

26. Seminarium dyplomowe

SP7_WG2, SP7_UO1, SP7_UU1, SP7_KR1,

Struktura i zasady pisania pracy dyplomowej; określenie problematyki badawczej; omówienie etapów pisania pracy dyplomowej oraz strony edytorskiej tekstu; opracowanie koncepcji i formułowanie tematu pracy dyplomowej; dobór literatury z zakresu podjętej tematyki i jej analiza; omówienie sposobów przygotowania i przeprowadzania badań empirycznych, prezentacji wyników badań oraz wnioskowania; aspekty etyczne i prawne odnoszące się do tworzenia prac dyplomowych.

MODUŁ PRAKTYKA ZAWODOWA

27. Praktyki zawodowe (moduł kierunkowy)

SP7_WG3, SP7_WK2, SP7_UW1, SP7_UK2, SP7_UO1, SP7_UU1, SP7_KR1

Praktyka o charakterze asystenckim; zadania realizowane przez przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty oraz środowisko, w jakim one działają; organizacja, statut i plany pracy przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty oraz programy wychowawczo-terapeutyczne; zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom i młodzieży w instytucjach i poza nimi; rodzaje dokumentacji; obserwacja i wyciąganie wniosków z obserwacji pracy nauczycieli, ich interakcji z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz sposobu, w jaki planują i przeprowadzają zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze; obserwacja sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych przez nauczycieli; wyciąganie wniosków z bezpośredniej obserwacji pozalekcyjnych działań opiekuńczo-wychowawczych nauczycieli, w tym podczas dyżurów na przerwach międzylekcyjnych i zorganizowanych wyjść grup uczniowskich; asystowanie nauczycielowi w realizowanych działaniach, wdrażanie się do podejmowania zadań dydaktycznych, opiekuńczo-wychowawczych, terapeutycznych, nawiązywanie relacji z uczniami oraz pracownikami; uczestnictwo w procesie diagnozy i analizowania konkretnych przypadków.

28. Praktyki zawodowe (moduł specjalnościowy)

SP7_WG3, SP7_WK2, SP7_UW1, SP7_UK2, SP7_UO1, SP7_UU1, SP7_KR1

Praktyka o charakterze asystencko-pedagogicznym; poznanie funkcjonowania placówek, stosowanych metod pracy i procedur organizacyjnych; pogłębienie znajomości specyfiki pracy dydaktyczno-wychowawczej; wykorzystanie wiedzy teoretycznej zdobytej podczas studiów do realizacji zadań dydaktyczno-wychowawczych z uczniami z niepełnosprawnością intelektualną; współdziałanie studenta z nauczycielem-opiekunem w sprawowaniu opieki nad grupą, poznawanie uczniów i wychowanków, ich sytuacji społecznej, potrzeb, zainteresowań i zdolności, samodzielne prowadzenie działań opiekuńczo-wychowawczych; planowanie i przeprowadzenie zajęć dydaktycznych pod nadzorem opiekuna praktyk; podejmowanie indywidualnej pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych; analiza przy pomocy opiekuna praktyk sytuacji i zdarzeń pedagogicznych zaobserwowanych lub doświadczanych w czasie praktyk; skutecznie współdziałanie z opiekunem praktyk oraz z nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy.

Wymiar, zasady i formę odbywania praktyk zawodowych oraz liczbę punktów ECTS, jaką uczestnik studiów podyplomowych musi uzyskać w ramach tych praktyk

Praktyka jest obowiązkowym elementem programu kształcenia na studiach podyplomowych „Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną”. W trakcie praktyk studenci zdobywają doświadczenie, wykorzystują zdobytą podczas studiów wiedzę w trakcie prowadzonych zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych z osobami z różnym stopniem niepełnosprawności intelektualnej w instytucjach związanych merytorycznie ze specjalnością studiów podyplomowych.

Wymiar odbywania praktyk zawodowych

1. Uczestnicy studiów podyplomowych bez przygotowania w zakresie pedagogiki specjalnej odbywają: - **60-godzinną** praktykę asystencką w: przedszkolach specjalnych i z oddziałami integracyjnymi, w szkołach specjalnych i z klasami integracyjnymi oraz specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych i szkołach specjalnych przysposabiających do pracy – **4 pkt.**

- **120-godzinną** praktykę asystencko-pedagogiczną w: przedszkolach specjalnych i z oddziałami integracyjnymi, w szkołach specjalnych i z klasami integracyjnymi oraz specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych i szkołach specjalnych przysposabiających do pracy – **6 pkt.**

2. Uczestnicy studiów podyplomowych z przygotowaniem w zakresie pedagogiki specjalnej odbywają:

- **120-godzinną** praktykę asystencko-pedagogiczną w: przedszkolach specjalnych i z oddziałami integracyjnymi, w szkołach specjalnych i z klasami integracyjnymi oraz specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych i szkołach specjalnych przysposabiających do pracy – **6 pkt.**

Zaliczenie praktyk

W placówce:

- Pozytywna ocena wystawiona przez nauczyciela-opiekuna za każde prowadzone przez studenta zajęcia w placówce.

- Końcowa ocena opisowa (opinia) - zakończona oceną w stopniu (w skali 2-5). Dokument powinien posiadać pieczęć placówki i niezbędny podpis nauczyciela oraz dyrektora placówki.

Na Wydziale Nauk o Edukacji UwB po zakończeniu praktyk student zobowiązany jest dostarczyć niezbędną dokumentację do swojego opiekuna praktyki z ramienia uczelni. Na dokumentację praktyk składają się:

- protokoły hospitowanych zajęć podpisane przez nauczyciela,
- scenariusze przeprowadzonych zajęć,
- opinia o przebiegu praktyk w placówce z oceną końcową,
- informacje o zajęciach dodatkowych, odbywających się w dniach praktyk studenta,
- dzienniczek praktyk z niezbędnymi wpisami.

Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez uczestnika studiów podyplomowych w trakcie całego cyklu kształcenia

Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się zaliczeń i egzaminów określone są w części B sylabusu na dany rok akademicki

Warunki ukończenia studiów podyplomowych

1. Zaliczenie przedmiotów objętych planem studiów, przygotowanie projektu dyplomowego i egzamin dyplomowy.
2. Zakres i sposób przeprowadzenia egzaminu dyplomowego określony jest w procedurze dyplomowania.

Sposób określenia wyniku studiów podyplomowych na świadectwie ukończenia studiów podyplomowych

Na świadectwie ukończenie studiów podyplomowych wynik ukończenia studiów podyplomowych określany jest poprzez wpisanie odpowiednio oceny (zgodnie z §18 Regulaminu studiów podyplomowych Uniwersytetu w Białymstoku)